

Dato: 23-03-2007

Sagsnr.: 1101-308419

Dok.nr.: 2007-91352

Omfanget af misbrug blandt herbergsbrugere med anden etnisk baggrund end dansk

Det tidligere Familie- og Arbejdsudvalg besluttede d. 16. marts 2005 at afsætte 0,325 mill. kr. til "Projekt etniske hjemløse"¹. Midlerne skulle bl.a. anvendes til en undersøgelse af omfanget af misbrug af rusmidler, særligt khat blandt herbergsbrugere med anden etnisk baggrund end dansk² (FAU 115/2005).

Socialforvaltningen gennemførte i første omgang en kvalitativ undersøgelse om misbrug blandt en lille gruppe somaliske mænd på herberg. Somaliere er den største gruppe af herbergsbrugere, med andet end dansk, nordisk eller vestligt statsborgerskab. Den kvalitative undersøgelse blev forelagt Socialudvalget i 2006 sammen med en redegørelse for anvendelsen af en del af midlerne under Projekt etniske hjemløse (SUD 185/2006). Den kvalitative undersøgelse gav indblik i baggrunden for den somaliske gruppes hjemløshed og misbrug, og har betydet, at Socialforvaltningen har iværksat et rådgivningsprojekt for somaliere, Projekt Isbadal. Der er tale om et metodeudviklingsprojekt finansieret af satspuljemidler.

Nu har Socialforvaltningen, også som en del af Projekt etniske hjemløse, gennemført en kvantitativ undersøgelse på kommunens herberger³. Den kvantitative undersøgelses formål er at afdække arten og omfanget af misbrug blandt alle herbergsbrugere med andet end dansk, nordisk eller vestligt statsborgerskab. Der er desuden sat særskilt fokus på rusmidlet khat, der primært anvendes blandt somaliere.

Konklusioner

Den kvantitative undersøgelse bygger på spørgeskemaer, som medarbejderne på herbergerne har udfyldt for alle de brugere med andet end dansk, nordisk eller vestligt statsborgerskab, der var indskrevet på et herberg d. 27. juli 2006. Hovedkonklusionerne fra den kvantitative undersøgelse:

---

¹ "Projekt etniske hjemløse" blev til på baggrund af et ønske fra det tidligere Familie- og arbejdsmarkedsudvalg, der havde bedt om forslag til en styrkelse af indsatsen for brugere med anden etnisk baggrund end dansk på § 107- og § 110 botilbud og kvindekrisecentre.

² "anden etnisk baggrund end dansk", omfatter heller ikke borgere med nordisk eller vestlig baggrund.

³ Herbergerne er Mændenes Hjem, Kirkens Korhærs Herberg, Herbergscentret, Kollegiet Gl. Køge Landevej, KFUM's Kollegium og Hørhuset - Frelsens Hærs botilbud til hjemløse. Derudover medtog man Specialinstitutionen Forchammersvej i undersøgelsen.

- Somaliere tegner sig fortsat for en stor andel af den samlede gruppe af herbergsbrugere med andet end dansk, nordisk eller vestligt statsborgerskab. Somaliere udgør 45 procent af de brugere, der indgår i undersøgelsen.
- Somalierne skiller sig ikke ud fra den samlede undersøgelsesgruppe, hvad gælder misbrug, psykiske problemer eller socialt netværk.
- Det er udelukkende somaliere, der gør brug af rusmidlet khat og somalierne gør mindre brug af de hårdere rusmidler end den samlede undersøgelsesgruppe. Khat er langt mindre skadeligt og fysisk vanedannende end andre rusmidler. Således har somalierne et 'lettere' forbrug af rusmidler end den samlede undersøgelsesgruppe.
- Der er forskel på undersøgelsesgruppens og medarbejdernes vurdering af, hvor alvorligt undersøgelsesgruppens forbrug af rusmidler er. Undersøgelsesgruppen oplever ikke, at deres forbrug er så alvorligt.
- 50 procent af undersøgelsesgruppen vurderes at have psykiske problemer. Af dem vurderes 62 procent at gøre brug af rusmidler.
- 87 procent af undersøgelsesgruppen vurderes at have et socialt netværk. Brugernes stærkeste relationer er til andre brugere med anden etnisk baggrund end dansk.
- De brugere, der gør brug af rusmidler har det stærkeste sociale netværk til andre brugere og et svagere netværk til familien.
- Af den samlede undersøgelsesgruppe på 118 personer udgør 28 personer eller 24 procent en såkaldt "minimalgruppe". Minimalgruppen er brugere, der hverken gør brug af rusmidler eller har psykiske problemer og som har et socialt netværk.
- Det er vigtigt, at der sættes fokus på en kvalificeret udredning af de sociale problemer hos den gruppe af herbergsbrugere, der har en minimal belastning, hvad gælder misbrug, psykiske problemer og socialt netværk, den såkaldte "Minimalgruppe". Hvis der er brugere i minimalgruppen, der ikke er belastede i en sådan grad, at de hører til herbergenes målgruppe, skal man på herbergerne i højere grad henvise dem til mere relevante tilbud, frem for at indskrive dem på herberg og arbejde på at få dem hurtigt videre, hvis de allerede er indskrevet på herberg.
- Der kan være en sammenhæng mellem forskellen på, hvor alvorligt brugere og medarbejdere vurderer forbruget af rusmidler og i hvilket omfang brugerne modtager behandling. Der er behov for, at man på herbergerne i højere grad arbejder

på at motivere brugere med anden etnisk baggrund end dansk til at erkende deres misbrug og modtage behandling herfor.

- Der er behov for, at man på herbergerne arbejder på at få de unge somaliere hurtigere videre fra herbergerne. Derudover bør man arbejde for, at de i mindre grad indskrives på herberg. Det handler primært om at få dem henvist til mere relevante tilbud, når de henvender sig på socialcentrene eller selv møder op på herbergerne.

Implementering af viden om misbrug og hjemløshed blandt brugere med anden etnisk baggrund end dansk

Socialforvaltningen arbejder på at udbrede den viden, der er opnået i den kvantitative undersøgelse og de andre aktiviteter under Projekt etniske hjemløse, til de aktører i og udenfor kommunen, der arbejder med målgruppen.

I Sektorplan for Københavns Kommunes indsats overfor stofmisbrug 2006 – 2008 er der desuden sat fokus på brugere med anden etnisk baggrund end dansk. Herunder udvikler og tilpasser Socialforvaltningen løbende de eksisterende tilbud til også at rumme brugere med anden etnisk baggrund end dansk:

I 2005 iværksatte Socialforvaltningen i samarbejde med Als Research rådgivningstilbudet Interkulturel Rådgivning Danmark. Tilbudet er henvendt til misbrugere med anden etnisk baggrund end dansk og deres pårørende. Tilbudet er finansieret af midler fra Socialministeriet, under projektet Nye Veje.

Socialforvaltningen har som nævnt tillige iværksat projekt ”Isbadal”, rådgivning af somaliere, finansieret af Satspuljemidler. Målene med projektet er at reducere målgruppens misbrugsproblemer, at udvikle og dokumentere effektive metoder til at reducere målgruppens misbrugsproblemer og at formidle de anvendte metoder til behandlingssystemet for stofmisbrugere.

I 2005 iværksatte Socialforvaltningen en særlig indsats for svært problematiske stofmisbrugere med anden etnisk baggrund end dansk, der opholder sig på Indre Vesterbro. Området havde oplevet en stigende tilgang af målgruppen gennem de seneste 2 år. Aktiviteterne videreføres i perioden 2006 – 2008 af Mændenes Hjem med finansiering fra Vesterbro Puljen under Indenrigs- og Sundhedsministeriet.

Socialforvaltningen opstillede som en del af Københavns Kommunes budgetaftale for 2007 mål for integrationsindsatsen på de forskellige områder. Målet på stofmisbrugsområdet er, at antallet af nyindskrevne stofafhængige i behandling, der angiver at være indvandrere eller flygtning skal årligt være på mindst 50 personer. Målet på

hjemløseområdet er, at 70 procent af brugerne skal udskrives efter en plan. Resultaterne på målene var tilfredsstillende i både 2005 og 2006.

1. Undersøgelsens metode og opbygning

Den kvantitative undersøgelses konklusioner bygger på 118 spørgeskemaer udfyldt med informationer om herbergsbrugere med anden etnisk baggrund end dansk. Herbergsbrugerne er blevet spurgt til deres egen opfattelse af deres situation, herunder bl.a. socialt netværk, psykiske problemer og brug af rusmidler. Desuden er herbergsmedarbejderne blevet bedt om at vurdere undersøgelsesgruppens brug af rusmidler. I afsnit 3.5 ses henholdsvis undersøgelsesgruppens egen vurdering af deres brug af rusmidler sammenlignet med herbergsmedarbejdernes vurdering af undersøgelsesgruppens brug af rusmidler. Spørgeskemaerne er udfyldt af herbergsmedarbejderne, enten i samarbejde med herbergsbrugerne eller ud fra medarbejdernes kendskab til brugerne. Der er udfyldt spørgeskemaer for samtlige 118 brugere. Socialforvaltningen har modtaget de udfyldte spørgeskemaer i anonymiseret form fra herbergsbrugerne og brugt dem som grundlag for den kvantitative analyse.

De 118 brugere var indskrevet på de københavnske herberger en dag i juli 2006. Der skulle udfyldes spørgeskemaer for alle de 88 personer med andet end dansk, nordisk eller vestligt statsborgerskab, der var indskrevet på herbergsbrugerne på denne dag. Derudover var der på dette tidspunkt også indskrevet brugere med anden etnisk baggrund end dansk på herbergsbrugerne, der har opnået dansk statsborgerskab. Der blev desuden indskrevet enkelte brugere med andet end dansk, nordisk eller vestligt statsborgerskab i dagene efter den oprindelige udvælgelse. På den baggrund udpegede herbergsbrugerne yderligere 30 personer til at indgå i undersøgelsen. Den samlede undersøgelsesgruppe er således på 118 personer.

2. Målgruppen – køn, nationalitet og alder

Af den samlede undersøgelsesgruppe på 118 personer er der 7 kvinder og 111 mænd.

Undersøgelsesgruppen består af 29 forskellige nationaliteter:

Tabel 1 Nationaliteter i undersøgelsesgruppen

Nationalitet	Antal	Procent
Somalia	53	44,9
Tyrkiet	7	5,9
Pakistan	6	5,1
Sudan	6	5,1
Gambia	5	4,2
Irak	5	4,2
Øvrige ⁴	36	30,6
I alt	118	100

Somalierne udgør 45 procent og er således den største gruppe. Derfor er der senere en særskilt gennemgang af denne gruppe.

Undersøgelsesgruppens aldersgennemsnit er 37,7 år og fordeler sig således:

Tabel 2 Undersøgelsesgruppens alder

Alder	Antal	Procent
18-24 år	10	8,4
25-34 år	30	25,4
35-44 år	59	50
45-54 år	13	11
55-64 år	3	2,6
65-74 år	3	2,6
I alt	118	100

⁴ Gruppen "Øvrige" består af personer med statsborgerskab fra Algeriet, Iran, Bosnien-Hercegovina, Filippinerne, Jugoslavien, Kina, Libanon, Marokko, Vietnam, Afghanistan, Bangladesh, Bulgarien, Burma, Burundi, Cuba, Elfenbenskysten, Ghana, Guinea, Libyen, Makedonien, Syrien, Tanzania og Tunesien.

3. Brugen af rusmidler, dets omfang og art – herunder fokus på psykiske problemer og sociale netværk

Flere i undersøgelsesgruppen har et forbrug af rusmidler alene eller kombineret med psykiske problemer. I det følgende afsnit gennemgås omfanget af deres brug af rusmidler og af de psykiske problemer blandt brugerne i undersøgelsesgruppen. Der sættes desuden fokus på sociale netværk. Sidst i afsnittet gennemgås den såkaldte ”minimalgruppe”, den del af undersøgelsesgruppen, der hverken har et forbrug af rusmidler eller psykiske problemer og som har et socialt netværk.

3.1. Brug af rusmidler

Af undersøgelsesgruppen 118 personer gør 64 personer eller 54 procent brug af rusmidler.

Tabel 3 Brug af rusmidler – hele undersøgelsesgruppen

	Antal	Procent
Gør brug af rusmidler	64	54,2
Gør ikke brug af rusmidler	54	45,8
I alt	118	100

De 64 personers brug af rusmidler fordeler sig på følgende vis, hvad gælder køn og rusmiddel:

Tabel 4 Brug af rusmidler - Fordelt på køn og rusmiddel

Rusmiddel	Mænd	Kvinder	I alt
Alkohol	35	1	36
Hash	21	1	22
Khat	22	0	22
Kokain, heroin, amfetamin	22	1	23

Nogle gør brug af mere end ét rusmiddel. Derfor summerer tabellen ikke til de 64 personer, der i alt gør brug af rusmidler.

Af de 64 personer der gør brug af rusmidler, er der 29, der bruger mere end ét rusmiddel. Det svarer til 45 procent. De 29 brugere kombinerer deres rusmidler på følgende vis:

Tablet 5 Kombination af flere rusmidler

Rusmiddel	Antal	Procent
Alkohol og hash	7	24,1
Alkohol og khat	7	24,1
Alkohol, hash og kokain, heroin og amfetamin	4	13,8
Alkohol og kokain, heroin og amfetamin	2	6,9
Alokohol, hash og khat	2	6,9
Hash og khat	2	6,9
Hash og kokain, heroin og amfetamin	2	6,9
Alkohol, khat og kokain, herion og amfetamin	2	6,9
Alkohol, hash, khat og kokain, herion og amfetamin	1	3,5
I alt	29	100

Det er især alkohol og hash eller alkohol og khat, der kombineres. Af de 7 personer, der kombinerer alkohol og hash er der 4 somaliere. Alle de 7 personer, der blander alkohol og khat er somaliere. Der er således især somalierne, der kombinerer alkohol med khat eller hash. Dette bekræfter resultaterne i den tidligere gennemførte kvalitative undersøgelse om misbrug blandt somaliske mænd på herberg.

Herunder ses aldersfordelingen for de 64 personer i undersøgelsesgruppen, der gør brug af rusmidler:

Tablet 6 Personer, der gør brug af rusmidler – Fordelt på alder og rusmiddel

Rusmiddel	18-24 år (%)	25-34 år (%)	35-44 år (%)	45-54 år (%)	55-64 år (%)	65-74 år (%)	I alt (%)
Alkohol	2,8	22,2	61,1	8,3	2,8	2,8	100
Hash	9,1	36,4	54,5	0	0	0	100
Khat	4,6	22,7	63,6	4,6	4,5	0	100
Kokain, heroin, amfetamin	0	30,4	56,5	13,1	0	0	100

3.2. Psykiske problemer

Ifølge den tidligere gennemførte kvalitative undersøgelse om misbrug blandt somaliske mænd på herberg, skyldes de psykiske problemer hos somalierne bl.a. traumer, der stammer fra brugernes flygtningebaggrund. Det kan bl.a. handle om familiemæssige tab og om krigsoplevelser.

Det blev desuden konkluderet, at herbergsmedarbejderne har svært ved at hjælpe de af brugerne, der psykiske problemer i tide, bl.a. fordi medarbejderne ikke kender nok til den ”normale” adfærd for en person med en anden kulturbaggrund, og derfor ikke opdager personens psykiske lidelser. Det er rimeligt at konkludere, at disse forhold også gælder for andre brugere med anden etnisk baggrund end dansk, end de somaliske brugere.

Socialforvaltningen gennemførte i efteråret og vinteren 2006 kurser for medarbejdere på herberger og kvindekrisecentre i socialt arbejde med etniske problemer. Formålet med kurserne var at styrke medarbejdernes kompetencer ift. de sociale, psykiske og misbrugsmæssige problemer blandt brugere med anden etnisk baggrund end dansk.

Af undersøgelsesgruppens 118 personer er der 60, der har psykiske problemer. Det svarer til 50 procent af brugerne. 37 af disse personer har et forbrug af rusmidler, hvilket svarer til 62 procent. Aldersfordelingen for de 37 brugere, der både har et forbrug af rusmidler og har psykiske problemer er:

Tabel 7 Alders fordeling hos brugere med psykiske problemer og forbrug af rusmidler

Alder	Antal	Procent
18-24 år	1	2,7
25-34 år	11	29,7
35-44 år	21	56,8
45-54 år	3	8,1
55-64 år	1	2,7
65-74 år	0	0
I alt	37	100

Af disse 37 personer, er der 21, der bruger mere end ét rusmiddel. Der er således tale om en gruppe med en relativt høj grad af social belastning.

3.3. Socialt netværk

103 personer ud de 118 i undersøgelsesgruppen har et socialt netværk i et eller andet omfang. Det svarer til ca. 87 procent:

Tabel 8 Hele undersøgelsesgruppen – Socialt netværk

	Antal	Procent
Har socialt netværk	103	87,3
Har ikke socialt netværk	15	12,7
I alt	118	100

De 103 brugeres sociale netværk kan beskrives på følgende vis, når det gælder hvem de har relationer til og hvor stærk relationen er:

Tabel 9 Personer med socialt netværk – Fordelt på type af netværk og styrke

Netværk	Svag (%)	Middel (%)	Stærk (%)	I alt (%)
Familie	44,7	36,5	18,8	100
Brugere med anden etnisk baggrund end dansk	16,3	37,8	45,9	100
Brugere med dansk baggrund	57,2	33,3	9,5	100
Andre brugere	39	36,6	24,4	100
Socialarbejdere	56,8	31,1	12,1	100

Brugernes sociale netværk er stærkest, når det gælder andre brugere med anden etnisk baggrund end dansk. Det gælder 45 af de 96 brugere, der vurderes at have et stærkt socialt netværk. Der er flere brugere, der har en stærk relation til deres familie end til brugere med dansk baggrund. Således lader det til, at brugere med anden etnisk baggrund end dansk ikke har meget at gøre med de danske herbergsbrugere. Socialforvaltningen har ingen opgørelser over netværk blandt brugere med dansk baggrund, men der vurderes at være færre i denne gruppe, der har et stærkt netværk til deres familie end det det gælder for undersøgelsesgruppen.

Socialt netværk og brug af rusmidler

58 af de 103 brugere, der har et socialt netværk har også et forbrug af rusmidler. Det svarer til 56 procent:

Tabel 10 Brugere med socialt netværk med brug af rusmidler

	Antal	Procent
Har et socialt netværk og gør brug af rusmidler	58	56
Har et socialt netværk og gør ikke brug af rusmidler	45	44
I alt	103	100

For de 58 brugere, der har et socialt netværk og som også har et brug af rusmidler udgør graden af socialt netværk følgende:

Tabel 11 Oversigt over graden af socialt netværk for de, der bruger rusmidler

Netværk	Svag (%)	Middel (%)	Stærk (%)	I alt (%)
Familie	57,8	28,9	13,3	100
Brugere med anden etnisk baggrund end dansk	11,1	48,2	40,7	100
Brugere med dansk baggrund	54,3	34,3	11,4	100
Andre brugere	28,3	39,1	32,6	100
Socialarbejdere	64,4	17,8	17,8	100

55 af de brugere, som har et forbrug af rusmidler, vurderes at have et stærkt socialt netværk, men relationen er stærkest i forhold til andre brugere med anden etnisk baggrund end dansk.

Desuden ses det, hvis man sammenligner tabellerne 9 og 11, at brugere med et forbrug af rusmidler har et stærkere netværk til andre brugere, mens deres hhv. stærke og middel stærke netværk til deres familie er mindre end for brugere uden brug af rusmidler.

I den tidligere gennemførte kvalitative undersøgelse om misbrug blandt somaliske mænd på herberg blev det bl.a. konkluderet, at misbruget blandt de somaliske mænd ofte skyldes kedsomhed og ensomhed samt ønsket om at indgå i et socialt netværk. Desuden opleves misbrug af rusmidler som skamfuldt for familien, hvorfor forholdet til familien svækkes for misbrugerne. Den kvantitative undersøgelse viser, at disse forhold også gælder for den samlede gruppe af misbrugere med anden etnisk baggrund end dansk.

3.4. Minimalgruppen

Af den samlede undersøgelsesgruppe på 118 personer er der 54, der ikke gør brug af rusmidler. Heraf er der 31 brugere der heller ikke vurderes at have psykiske problemer. 28 af disse 31 personer har desuden et socialt netværk i et eller andet omfang. Denne gruppe på 28 personer benævnes i det følgende som "minimalgruppen" og den udgør 24 procent af den samlede undersøgelsesgruppe.

Hjemløshed er en sammensat problemstilling, der sjældent kan beskrives på enkelte parametre. Personerne i minimalgruppen kan sagtens være socialt belastede i et sådan omfang, at de tilhører herbergernes målgruppe, selvom de har den mindste sociale belastning indenfor den samlede undersøgelsesgruppe.

Det er dog vigtigt, at der sættes fokus på en kvalificeret udredning af de sociale problemer hos netop denne gruppe af herbergsbrugere. Hvis der er brugere i denne gruppe, der ikke er belastede i en sådan grad, at de hører til herbergernes målgruppe, skal man på herbergerne blive bedre til at få dem bragt videre til mere relevante tilbud, frem for at indskrive dem på herberg. Socialforvaltningen vil sætte fokus på denne problemstilling i den kommende tid.

3.5. Brugernes og herbergsmedarbejdernes vurdering af brugen af rusmidler

I dette afsnit bliver brugernes egne vurderinger af deres forbrug af rusmidler sat overfor herbergsmedarbejdernes vurdering heraf.

I nedenstående tabel gennemgås hhv. brugernes og medarbejdernes vurderinger af karakteren af undersøgelsesgruppens forbrug af de forskellige rusmidler:

Tabel 12 Brugere og herbergsmedarbejderes vurdering af forbrugets karakter

	Brugernes vurderinger		Herbergsmedarbejdernes vurderinger	
	Antal	Procent	Antal	Procent
Alkohol				
Almindeligt	24	66,6	5	13,8
Lettere	10	27,7	17	47,2
Stærk	2	5,5	14	38,8
I alt	36	100	36	100
Hash				
Almindeligt	20	90,9	1	4,5
Lettere	1	4,5	13	59
Stærk	1	4,5	8	36,3
I alt	22	100	22	100
Khat				
Almindeligt	20	90,9	10	45,4
Lettere	1	4,5	8	36,3
Stærk	1	4,5	4	18,1
I alt	22	100	22	100
Kokain, heroin og amfetamin				
Almindeligt	5	21,7	2	8,7
Lettere	3	13,0	2	8,7
Stærk	15	65,2	19	82,6
I alt	23	100	23	100

Den generelle tendens er, at herbergsmedarbejderne vurderer brugernes forbrug af rusmidler til at være mere omfattende end brugerne selv gør. Kokain, heroin og amfetamin er det rusmidler, som herbergsmedarbejderne vurderer flest til at have et stærkt forbrug af. Der er dog flest, der har et forbrug af alkohol, men generelt vurderer både herbergsmedarbejdere og brugere alkoholforbruget til at være mindre omfattende for den enkelte.

5 ud af 22 brugere vurderes af herbergsmedarbejderne til at have et almindeligt forbrug af alkohol, hvilket svarer til 14 procent af dem, der har et forbrug af alkohol. 66 pct. af dem, der bruger alkohol har selv vurderet deres forbrug til at være almindeligt. 17 brugere vurderes af herbergsmedarbejderne til at have et lettere forbrug af alkohol, hvilket svarer til 47 procent af dem, der bruger alkohol. 28 procent af dem der bruger alkohol har selv vurderet deres forbrug til at være lettere. 14 brugere vurderes af herbergsmedarbejderne til at

have et stærkt forbrug af alkohol, hvilket svarer til 39 procent. Kun 5,5 procent af dem, der bruger alkohol har selv vurderet deres forbrug til at være stærkt.

1 ud af 22 brugere af hash vurderes af herbergsmedarbejderne til at have et almindeligt forbrug. Det svarer til 4,5 procent af dem, der har et forbrug af hash. 91 procent af dem, der bruger hash har selv vurderet deres forbrug til at være almindeligt. 13 brugere vurderes at have et lettere forbrug af hash, hvilket svarer til 59 procent af dem, der bruger hash. 4,5 procent af dem, der bruger hash har selv vurderet deres forbrug til at være lettere. 8 brugere vurderes af medarbejderne til at have et stærkt forbrug af hash, hvilket svarer til 36 procent af dem, der bruger hash. 4,5 procent af dem, der bruger hash har selv vurderet deres forbrug til at være stærkt.

10 brugere vurderes af herbergsmedarbejderne til at have et almindeligt forbrug af khat, hvilket svarer til 45 procent af dem, der bruger khat. 90 procent af dem, der bruger khat har selv vurderet deres forbrug til at være almindeligt. 8 brugere vurderes af herbergsmedarbejderne til at have et lettere forbrug af khat, hvilket svarer til 36 procent af dem, der bruger khat. 4,5 procent af dem, der bruger khat har selv vurderet deres forbrug til at være lettere. 4 brugere blev af herbergsmedarbejderne vurderet til at have et stærkt forbrug af khat, hvilket svarer til 18 procent af dem, der bruger khat. 4,5 procent af brugerne har selv vurderet deres forbrug af khat til at være stærkt.

Herbergsmedarbejderne har, ligesom brugerne, vurderet, at der er flest, der har en stærk grad af kokain-, heroin- eller amfetaminforbrug. Herbergsmedarbejderne vurderer, at 19 ud af 23 eller 82 pct. af dem, der har et forbrug af kokain, heroin eller amfetamin har en stærk grad af kokain-, heroin- eller amfetaminforbrug. 65 procent af dem, der har et forbrug af kokain, heroin eller amfetamin har selv vurderet deres forbrug til at være stærkt.

3.6. Misbrugsbehandling

Socialforvaltningen har et mål om at øge andelen af brugere med anden etnisk baggrund end dansk, som modtager behandling for stofmisbrug. En del af de brugere, der er indskrevet på herbergerne er også indskrevet i stofmisbrugsbehandling. Det må formodes, at en vis andel af de herbergsbrugere, der har anden etnisk baggrund end dansk også har behov for behandling for stofmisbrug. Derfor blev der i spørgeskemaerne også spurgt til brugernes behandlingshistorik. Resultaterne gennemgås i det følgende.

12 ud af undersøgelsesgruppens 118 personer var i behandling for stof- eller alkoholmisbrug.

Tabel 13 Hele undersøgelsesgruppen – Behandling for stof- eller alkoholmisbrug

	Antal	Procent
Er i behandling for misbrug	12	10,2
Er ikke i behandling for misbrug	106	89,8
I alt	118	100

10 er i behandling for misbrug af kokain, heroin eller amfetamin mens 2 er i behandling for misbrug af alkohol. Som beskrevet foroven har herbergsmedarbejderne vurderet 14 personer til at have et stærkt forbrug af alkohol og 19 personer til at have et stærkt forbrug af kokain, heroin eller amfetamin. Der kan således være en sammenhæng mellem forskellen på, hvor alvorligt brugere og medarbejdere vurderer forbruget af rusmidler og i hvilket omfang brugerne modtager behandling. Der kan altså være behov for, at man på herbergerne i højere grad arbejder på at motivere brugere med anden etnisk baggrund end dansk for at erkende deres misbrug og modtage behandling herfor.

Af den samlede undersøgelsesgruppe har 19 brugere på et eller andet tidspunkt været i behandling for misbrug. Det svarer til 16 procent af undersøgelsesgruppen. 7 af de 12 brugere, der var i behandling, da spørgeskemaerne blev udfyldt indgår i de 19 personer der på et eller andet tidspunkt har været i behandling. De 19 personer, som har været i behandling, er blevet behandlet for misbrug af følgende rusmidler:

Tabel 14 Rusmidler som brugerne har modtaget behandling for

Rusmidler	Antal	Procent
Alkohol	4	21,0
Alkohol og hash	1	5,3
Alkohol og kokain, heroin eller amfetamin	2	10,5
Kokain, heroin eller amfetamin	12	63,2
I alt	19	100

Af de 19 brugere, der har været eller fortsat er i behandling, har 16 brugere fortsat et misbrug. Det svarer til 84 procent.

4. Brugere med somalisk statsborgerskab

Af de 29 nationaliteter, der er repræsenteret i undersøgelsesgruppen, udgør somaliere langt den største andel med 53 brugere eller 45 procent. Ingen andre nationaliteter udgør mere end 6 procent af den samlede undersøgelsesgruppe.

Som nævnt har Socialforvaltningen tidligere gennemført en kvalitativ undersøgelse om misbrug blandt somaliske mænd på herberg. Hovedkonklusionerne var:

- Årsagerne til somaliernes misbrug er kedsomhed, ensomhed, traumer fra livet som flygtning og eftervirkningerne. Derudover er misbruget en del af et socialt netværk
- Brugere mente, at det at bruge rusmidler er den enkeltes valg. Derfor er det også ens eget ansvar at blive stof – og alkoholfri.
- Brug af alkohol og hårde stoffer er skamfuldt i en somalisk social og især familiemæssig sammenhæng.
- Det er meget grænseoverskridende for misbrugerne at skulle fortælle om deres personlige problemer. Derfor skal socialarbejdere indledningsvist fokusere mere på materielle problemer som økonomi, bolig- og beskæftigelsesmuligheder.
- Det er vigtigt at socialarbejdere forstår den enkelte ud fra dennes baggrundshistorie og ikke ud fra ideer, om en bestemt nationalitetsgruppe.

4.1. Køn og alder

Ud af den samlede gruppe på 53 somaliske herbergsbrugere er der 51 mænd og 2 kvinder. I nedenstående tabel sammenlignes somaliernes alder med den samlede undersøgelsesgruppes alder:

Tabel 15 Alder – Somaliere og hele undersøgelsesgruppen

	Somaliere		Hele undersøgelsesgruppen	
	Antal	Procent	Antal	Procent
18-24 år	6	11,3	10	8,4
25-34 år	16	30,2	30	25,4
35-44 år	25	47,2	59	50
45-54 år	4	7,5	13	11
55-64 år	2	3,8	3	2,6
65-74 år	0	0	3	2,6
I alt	53	100	118	100

De fleste af somalierne, eller 47,2 procent, er mellem 35 og 44 år, hvilket er i overensstemmelse med, at herbergsbrugere i København generelt er mellem 35 og 45 år gamle. Denne andel er dog normalt lidt større, som det også er tilfældet for undersøgelsesgruppen generelt, hvor det gælder 50 procent.

Andelen af brugere under 24 år er på 11,3 procent og er således lidt større for somalierne end det generelt er tilfældet for alle herbergsbrugere og for den samlede undersøgelsesgruppe.

Der kan være behov for, at man på herbergerne arbejder på at få de unge somaliere hurtigere videre fra herbergerne. Derudover bør man arbejde for, at de i mindre grad indskrives på herberg. Det handler primært om at få dem henvist til mere relevante tilbud, når de henvender sig på socialcentrene eller selv møder op på herbergerne.

4.2. Brug af rusmidler

Ud af de 53 somaliere er der 31 personer eller 58 procent, der gør brug af rusmidler:

Tablet 16 Somaliere - Brug af rusmidler

	Antal	Procent
Bruger rusmidler	31	58,5
Bruger ikke rusmidler	22	41,5
I alt	53	100

Blandt somalierne gør de fleste brug af khat, alkohol og hash, mens relativt få gør brug af kokain, heroin eller amfetamin. Af den samlede undersøgelsesgruppe er der 36 procent, der gør brug af kokain, heroin eller amfetamin. Somalierne er som nævnt den eneste nationalitet i undersøgelsesgruppen, der gør brug af khat.

Tablet 17 Somaliere – Brug af forskellige rusmidler

Rusmiddel	Antal	Procent af de 31, der gør brug af rusmidler
Alkohol	18	58,1
Hash	11	35,5
Khat	22	71
Kokain, heroin eller amfetamin	4	12,9

* Det samlede antal summerer ikke til de 31 personer, der gør brug af rusmidler. Årsagen er, at nogle gør brug af mere end ét rusmiddel.

** Den kolonne, der angiver procenten summerer ikke til 100. Årsagen er, at det er andelen af de 31 personer, der gør brug af rusmidler, som opgøres i kolonnen. Da nogle, som nævnt, gør brug af mere end ét rusmiddel, er der nogle personer, der figurerer under flere rusmidler.

Af de 31 somaliere, der gør brug af rusmidler, er der 18 der gør brug af mere end ét rusmiddel. Det svarer til 58,1 procent.

Tablet 18 Somaliere – Brug af mere end ét rusmiddel

	Antal	Procent
Gør brug af ét rusmiddel	31	58,5
Gør brug af flere rusmidler	18	58,1

De 18 personers brug af flere rusmidler, fordeler sig således:

Tabel 19 Somaliere - Brug af flere rusmidler

Rusmiddel	Antal	Procent
Alkohol og hash	4	22,2
Alkohol og khat	7	38,9
Alkohol, hash og khat	2	11,1
Alkohol, hash, khat og kokain, heroin eller amfetamin	1	5,6
Hash og khat	2	11,1
Alkohol, khat og kokain, heroin eller amfetamin	2	11,1
I alt	18	100

Det er især alkohol og khat samt alkohol og hash, der blandes, hvilket stemmer overens med resultaterne af den kvalitative undersøgelse som Socialforvaltningen tidligere har gennemført.

Ifølge den kvalitative undersøgelse mener somalierne, som nævnt, at det er den enkeltes eget ansvar at blive stof- eller alkoholfri. Derudover har somalierne et dårligt kendskab til både de sundhedsmæssige konsekvenser af et misbrug og til rusmidlers afhængighedsskabende virkning. Det kan derfor være svært for herbergsmedarbejdere mv. at hjælpe med misbrugsproblemerne. Socialforvaltningen har som nævnt iværksat et forsøg med et særligt rådgivningstilbud for somaliere med misbrug.

Behandlingshistorik

Af den samlede gruppe på 53 somaliere har 6 personer på et eller andet tidspunkt været i behandling for misbrug. Det er en relativt lille gruppe, taget i betragtning, at der er 31 personer i gruppen, der gør brug af rusmidler. Det er dog værd at bemærke, at de 6 somaliere, der har været i behandling udgør 50 procent af de 12 personer fra den samlede undersøgelsesgruppe, der har været i behandling, hvilket ligger lidt over de 45 procent somaliere udgør af den samlede undersøgelsesgruppe.

I nedenstående tabel gennemgås det, hvilke rusmidler brugerne har været i behandling for misbrug af:

Tabel 20 Behandling for misbrug – De enkelte rusmidler

	Antal	Procent
Alkohol	2	33,3
Alkohol og hash	1	16,7
Alkohol og kokain, heroin eller amfetamin	2	33,3
Kokain, heroin eller amfetamin	1	16,7
I alt	6	100

4.3. Psykiske problemer

26 personer eller 49 procent af de 53 somaliere vurderes at have psykiske problemer. Af de 26 personer med psykiske problemer er der 18, der gør brug af rusmidler.

Ifølge den kvalitative undersøgelse skyldes de psykiske problemer traumer fra somaliernes flygtningebaggrund. Det kan enten handle om familiemæssige tab og om krigsoplevelser. Derudover konkluderede man i den kvalitative undersøgelse, at det kan være svært for herbergsmedarbejderne at hjælpe de somaliske brugere med deres psykiske problemer. Man vurderede, at medarbejderne mangler kendskab til de kulturelle forhold hos brugere med anden etnisk baggrund end dansk. Derfor kan medarbejderne have svært ved at identificere psykiske problemer hos disse brugere.

Som nævnt gennemførte Socialforvaltningen i efteråret og vinteren 2006 kurser for medarbejdere på herberger og kvindekrisecentre i socialt arbejde med etniske minoriteter.

4.5. Socialt netværk

Af de 53 somaliere er der 49, der har et socialt netværk:

Tabel 21 Somaliere – Socialt netværk

	Antal	Procent
Har socialt netværk	49	92,5
Har ikke socialt netværk	4	7,5
I alt	53	100

Graden af de 49 brugeres sociale relationer kan beskrives således:

Tabel 22 Somaliere - Graden af socialt netværk

	Svag (%)	Middel (%)	Stærk (%)	I alt (%)
Familie	56,1	29,3	14,6	100
Brugere med anden etnisk baggrund end dansk	16,6	41,7	41,7	100
Brugere med dansk baggrund	66,7	24,2	9,1	100
Andre brugere	39,5	42,1	18,4	100
Socialarbejdere	60,0	30,0	10,0	100

Somalierne har de stærkeste relationer til andre brugere med anden etnisk baggrund end dansk, men lidt under halvdelen har også en middel eller stærk relation til deres familie. Som det var tilfældet hos den samlede undersøgelsesgruppe er det få af somalierne, der har en stærk relation til andre brugere med etnisk dansk baggrund.

Graden af de sociale relationer hos de 31 somaliere, der har et forbrug af rusmidler kan beskrives således:

Tabel 23 Somaliere der gør brug af rusmidler – Graden af socialt netværk

Netværk	Svag (%)	Middel (%)	Stærk (%)	I alt (%)
Familie	65,2	26,1	8,7	100
Brugere med anden etnisk baggrund end dansk	3,7	55,5	40,8	100
Brugere med dansk baggrund	72,2	22,2	5,6	100
Andre brugere	20	50	30	100
Socialarbejdere	60	24	16	100

Den største forskel mellem den samlede gruppe af somaliere og de af somalierne, der gør brug af rusmidler er, at relationerne til familien svækkes for dem, der gør brug af rusmidler. 8,7 procent af de somaliere, der gør brug af rusmidler har en stærk relation til deres familie, mens 14,6 procent af alle somalierne har en stærk relation til deres familie. Der er dog tale om en ganske lille gruppe. Derfor er det kun enkelte personers svagere relation til deres familie, der udgør forskellen på de 5,9 procentpoint mellem de to grupper.